

H8C - Dagligt tilsyn og håndtering af afvigerdyr

Dagligt tilsyn af de drægtige søer reducerer antallet af aflivede og øger faringsprocenten. Hurtig indgriben kan derfor reducere antallet af spild dage og øger faringsprocenten.

1. Fokuspunkter i forbindelse med dagligt tilsyn

- Brunst (omløbere)
- Halthed og skader
- Huld
- Bevægelse

De første dage efter indsættelse i løsdrift skal der foretages ekstra tilsyn.

2. Brunstkontrol

- Begynd brunstkontrol 18 dage efter løbning
- Dyr som springer og/eller er urolige i flokken kan være på vej i brunst
- Søer, der er i brunst (omløbere) flyttes i løbestalden tæt på poltene
- Søer, der løber om mere end én gang, bør udsættes
- Søer ældre end 5. kuld, der løber om, bør udsættes

3. Halthed

- Halthed. Opdel i tre grupper
 1. Let halt = støtter, men træder ikke igennem
 2. Middel halt = Støtter lidt
 3. Svær halt = Støtter ikke
- Let halte dyr kan i mange tilfælde behandles i stien
- Middel halte og svær halte dyr skal flyttes i sygesti, behandles og smertelindres
- Dyr med benbrud, lammelse eller som ikke kan rejse sig, skal straks aflives
- Dyr med kloveskader flyttes i sygestier og behandles med antibiotika og smertestillende og kloveskæres eventuelt

4. Huld

- Ved løbning vurderes dyrets huld og foderstyrken indstilles herefter
- Ved drægtighedstest og 60-65 dage efter løbning foretages også systematisk huldvurdering. Foderkurven tilpasses afhængigt af søens huld

For hver procentpoint sødødeligheden falder, er der 50 kr. ekstra i DB/årsso

Når der tildeles strølse rejser søerne sig og opsyn lettes

En reduktion i antallet af spild dage på seks-syv dage pr. kuld svarer til en ekstra gris/årsso

Dyr skal ses i bevægelse når de undersøges for ben- og klovsproblemer.

Klovsproblemer kan også observeres når søerne ligger ned.

Håndtering og behandling af dyr med ben- og klovsproblemer afklares med dyrlægen

Kommentarer til H8C - Dagligt tilsyn og håndtering af afvigerdyr

1. Alle dyr skal tilses hver dag.

Personalet bør være ekstra opmærksomt på gylte og unge søer, samt dyr i stier hvor gruppen lige er dannet.

Der skal afsætte god tid til tilsynet og det skal være erfarne medarbejdere, der foretager det. Det er bedst, hvis der er indarbejdede rutiner omkring tilsynet, så det foregår systematisk hver gang.

Afhængig af fodringsprincip kan der vælges forskellige strategier. Hvis alle dyr i stien fodres samtidigt kan en del af tilsynet foregå på dette tidspunkt (se hvilke søer der æder/ikke æder). Hvis der er elektronisk sofodring udskrives og tjekkes den aktuelle levnelisten dagligt.

Der skal også foretages tilsyn i dyrenes hvileperioder for at finde eventuelle omløbere. Disse er typisk aktive i lange perioder.

Uanset ovenstående skal alle dyr ses i bevægelse for at finde eventuelle dyr med benproblemer. Hvis dyrene står stille ved en krybbe og æder, er det yderst vanskeligt at undersøge for halthed.

I forbindelse med tildeling af strøelse vil dyrene rejse sig og dermed lattes tilsynet betragteligt.
2. **Brunstkontrol:** Hvis første løbning ikke resulterer i soen bliver drægtig, vil den løbe om indenfor 18-24 dage efter første løbning. Ved en aktiv brunstkontrol blandt de løbne søer kan omløbere fanges allerede første gang de kommer i brunst. Søer i brunst i løsdriftssystemer giver uro og laver opspring, hvilket skaber stress.

Indsættelse af omløbere: Ved at samle de tomme søer i nærheden af poltene, sikrer man at de står der hvor man skal lave brunstkontrol to gange dagligt. Der vil derfor være større sandsynlighed for, at fange brunsten på omløberne.

Udsættelse af omløbere: Erfaringen viser, at hvis en so gentagne gange løber om, vil sandsynligheden for at opnå en drægtighed være stærkt faldende med antallet af omløbere. Ældre dyr som løber om, har færre kuld til at indhente de omkostninger en omløbning forårsager.
3. Mange lidelser kræver genbehandling, og ofte flere før man kan forvente bedring. Det er vigtigt, at det er samme person som tilser dyr i behandling, således udviklingen kan følges. Der skal indenfor 2-3 dage efter første behandling (som typisk er tre dage i træk) ses en bedring, ellers skal behandlingsstrategi ændres eller eventuelt aflivning overvejs.

For at kunne følge dyres behandling og forhåbentlig bedring, bør der hænge en behandlingsjournal over hver sygesti.
4. For mere info om huldvurdering se vsp.lf.dk/Viden/Video/Rygspkscanningtilhuldvurdering.